

nis diuitijs obuoluta: lamentationis pom-
pam exhibentes: plangentē familiā: turbā
obsequētū pcedentē ac sequētem: cū cor-
pus efferebat: marmoratas: auratasq; me-
morias. Nam si hec interrogatis: respon-
dent vobis falso: quod multoz nō leuiter
peccatoz: sed oīno sceleratozū mors opti-
ma est: q̄ sic plangi: sic cōdiri: sic cōtegi: sic
efferi: sic sepeliri meruerūt. S; interroga-
te euāgelīū: z ostendit fidei vestre: in penis
ardentē animā diuīt: quā nihil adiuuerūt
omnes honores z obseq̄a: que mortuo cor-
pori eius viuētū vanitas p̄buit. Sed qz
multa sunt genera peccatoz: z nō esse pec-
catozem difficile est: aut fortasse in hac vi-
ta non possibile: subiecit statim cuius gene-
ris peccatoz esset mors pessima. Et qui
oderūt iustū: inquit: delinquet. Quē
iustū: nisi eum qui iustificat impiū: Quem
iustū: nisi dñm Jesum chistū: qui est etiāz
pp̄natio peccatoz n̄oz: Qui q̄ hūc ode-
rāt mortē pessimā h̄nt: Quia i peccat̄ suis
moriunt: qui p̄ eū deo n̄rō nō recōdiant.

Redimet em̄ domin⁹ aīas seruo-
rū suozū. Scdm̄ animā em̄ intelligēda ē
mors peccatozū pessima aut optima: non
fm̄ corpora: aut cōtumelias: aut honores
quos homies vident. Et nō delinquet
omnes q̄ sperāt in eū. Iste est mod⁹
hūane iusticie: vt vita mortalis quātūlibet
pficiat: qz sine delicto esse non pōt: in h̄ nō
delinquat: dū sperat in eū in quo est remis-
sio delictoz: Amen.

Explicit Tractatus de ps̄. XXXIII.

Incipit Tractatus de ps̄. XXXIII.

Prefatio.

Psalmū istū nobis a iubētib⁹ fratrib⁹
z coepiscopis meis impositū esse ad
tractandum: nouerit caritas vestra: volu-
erunt vt in comin⁹ aliqd̄ audiam⁹. Ab illo
em̄ oēs audiui⁹: a quo piter discim⁹: z in
cui⁹ schola cōdiscipuli sum⁹. Titul⁹ ipsius
morā nobis nō facit: Breuis ē em̄ ad intel-
ligendū: maxime nutritis in eccl̄ia dei: nō
difficilis: Habet em̄: Ipsi Dauid. Ba-
uid interpretat̄ manu fortis: vel desiderabi-
lis. Psalmus q̄ manu forti z desiderabili:
qui nostrā mortē vicit: qui nobis vitā p̄mi-
sit. In hoc em̄ manu fortis: quia mortē no-
strā vicit: In h̄ desiderabilis: qz vitā eternā
p̄misit. Quid. n. forti⁹ manu hac: q̄ tetigit
loculū z mortu⁹ r̄surrexit: Quid forti⁹ māu
hac q̄ mūdū vicit: nō ferro armata: s; ligno
trāsita: Quid aut̄ desiderabili⁹ eo quē nō

vidētes martyres mori voluerūt: vt ad illū
venire mererent: Ergo psalmus illi: illi cor
nostrū: illi lingua n̄ra digna cantet: si tamē
ip̄e dignabit̄ donare qd̄ cantet. Nemo illi
cantat digna: nisi q̄ ab illo accepit qd̄ can-
tare possit. Beniq; hoc qd̄ mō cantamus:
spū ei⁹ dictū est p̄ pp̄betā ei⁹: z in eis v̄bis
ibi nos agnoscim⁹ z ip̄m. Nec iniuriā faci-
mus: qz dicim⁹ nos z ip̄m: qm̄ cū esset i ce-
lo sic clamauit: quid me p̄sequeris: cū eum
nemo tangeret: z nos in terra laborarem⁹.
Ergo vocē eius audiam⁹: nūc corpis: nūc
capitis. Est em̄ psalm⁹ iste inuocās deum
cōtra inimicos i tribulationibus hui⁹ seculi:
Et vtiq; ip̄e ē chist⁹: tribulato tūc capite:
z tribulato nūc corpe: tamē p̄ tribulationes
omnib⁹ mēbris suis dans vitā eternā: quā
p̄mittēdo desiderabilis fact⁹ est.

Sermo prim⁹ de priā pte psalmi

Iudica: inquit: dñe nocentes
me: z expugna expugnātes
me. Si deus p̄ nobis: quis cōtra
nos: Et vnde hoc nobis p̄stat de⁹: App̄-
hende: inquit: arma z scutū: z exur-
ge in adiutorū mibi. Magnū specta-
culū est videre deū armatū p̄ te. Et qd̄ ei⁹
scutū: que arma: Bñe inqt̄ alio loco homo
iste q̄ z hic loquit̄: Ut scuto bone volūtatis
tue coronasti nos. Arma aut̄ eius quibus
nō solū nos munit: sed etiā p̄cutiat inimi-
cos: si bñ. p̄fecerim⁹ z nos erim⁹. Sicut em̄
nos vt armemur ab illo habem⁹: armat̄ de
nobis. Sed ip̄e sic ip̄e de his armat̄ quos
fecit: nos de his armamur que ab ip̄o ac-
cepimus qui nos fecit. Bicit hec quodam
loco arma nostra apostolus scutū fidei: et
galeā salutis: z gladiū spiritus qd̄ est v̄bū
dei. Armavit nos talib⁹ armis: qualib⁹ au-
ditis laudabilib⁹: z inuictis: insupabilibus
z splēdidis: spūalib⁹ sane atq; inuisibilib⁹:
quib⁹ z hostes inuisibiles expugnam⁹. Si
vides hostē tuū: videant̄ arma tua. Arma-
mur earū rerū fide: quas nō videm⁹: z ster-
nimus hostes quos nō videmus. Uerūtū
carissimi: arma ista ne putetis sic esse: vt q̄si
quod scutū est: semp̄ scutū sit. aut quod ga-
lea est: semp̄ galea sit. aut qd̄ lorica est: sem-
per lorica sit. In istis em̄ armis corporali-
bus ita est: q̄q; z de ferro que sunt mutari
possint: vt ex gladio fiat securis: tamē ip̄m
apostolū videmus dixisse quodaz loco: lo-
ricam fidei: z alio loco dixisse: scutūz fidei.
Ergo ip̄a fides: z lorica potest esse: z scutū.
Scutū ergo ē quia tela inimicoz excipit

Alia lra.
teo.

et repellit. Lorica est: quia interiora tua transfigi non sinit. Hec arma nostra dei quod legitur quodam in loco: Erue ab impijs animam meam: frameam tuam ab inimicis manus tue. Quod superius dixit: ab impijs: hoc sequenti versu ab inimicis manus tue: et quod superius dixit: animam meam: hoc sequenti versu frameam tuam: id est gladium tuum. Ergo frameam dei: dixit animam suam. Erue inquit: ab impijs animam meam: id est ab inimicis manus tue erue frameam tuam. Apprehedis enim animam meam et debellas inimicos meos. Et quod est anima nostra: quousque splendida: quousque producta: quousque acuta: quousque uncta: quousque luce sapientie et coruscationis vibrata: Quid est ipsa anima nostra: aut quid potest: nisi de illa teneat et pugnet de illa: Nam quelibet optime facta framea: si non habeat bellatorem iacet. Dixeram autem in armis nostris: non quasi aliquid fixum accipi debere: ut quod est res ipsa aliud esse non possit: sic et in armis dei inuenimus. Ecce animam iusti dixit frameam dei. Iterum dicit animam iusti esse sedem dei. Animam iusti sedes sapientie: Ergo quicquid vult facit de anima nostra. Cum in manu eius est: ut a se ea quemadmodum vult. Exurgat ergo: sic enim inuocatur est: apprehende arma: exurge in adiutorium nobis. Unde exurgat: alio loco etiam dicit illi ipsa voce: Exurge quare obdormis domine? Et quoniam illi dicit: dormire: nos dormimus: et quoniam illi dicit: exurge: nos excitamur. Nam et dominus dormiebat in nauis: et ideo fluctuabat nauis: quare dormiebat Iesus. Nam si illic vigilaret Iesus: non fluctuaret nauis. Nauis tua cor tuum. Iesus in nauis: fides in corde. Si meministi fidei tue: non fluctuat cor tuum. si oblitus es fidem tuam: dormit Christus. obserua naufragium. Ueritatem quod restat fac: ut si dormierit excites. Dicis illi: Domine exurge perimur: ut increpet ventos: et fiat tranquillitas in corde tuo. Recedent enim omnes temptationes: aut certe nihil valebunt: quoniam Christus: hoc est fides tua vigilauerit in corde tuo. Exurge quid est: Innotesce: appare: sentire. Exurge quid est in adiutorium mihi.

Effunde frameam et concludere aduersus eos qui me persequuntur. Qui scilicet qui te persequuntur: forte vicinus tuus: aut ille quem lesisti: aut cui fecisti iniuriam: aut qui vult auferre res tuas: aut contra quem predicaris veritatem: aut cui peccatum obiurgas: aut quem male viuente bene viuendo ledis. Sunt quidem et isti inimici nostri et persequuntur nos. Sed alios docemur inimicos nosse: contra quos inui-

sibiliter dimicamus: de quibus nos admonet apostolus dicens: Non est nobis colluctatio aduersus carnem et sanguinem: id est aduersus homines: aduersus eos quos videtis: sed aduersus eos quos non videtis: aduersus principes et potestates et rectores mundi tenebrarum harum. Cum diceret enim rectores mundi: dicebat quippe de diabolo et angelis eius: cauendum erat ne male intelligerent homines: et putaretur a diabolo et demonibus eius mundum regere. Sed quia mundus dicitur hec fabuca quam videmus. et in peccatoribus dicitur mundus: et in eis qui diligunt mundum: de quibus dictum est: Et mundus enim non cognouit: et de quibus dictum est: Terra mundus in maligno posita est. Exposuit apostolus cuius mundi essent rectores: tenebrarum inquit harum. Rursus cogit nos intelligere quod dixerit: tenebrarum harum. Quorum tenebrarum rectores sunt: diabolus et angeli eius? Omnium infidelium: omnium iniquorum: de quibus dictum est: Lux lucet in tenebris: et tenebre eam non comprehenderunt. Benigne ex iporum numero credentibus multis: quod dicit idem apostolus: Fuitis enim aliquando tenebre: nunc autem lux in domino. Non vis regi a diabolo: migrare ad lucem. Et unde migrabis ad lucem: nisi effundat ille frameam: et eruat te ab inimicis tuis: et a persequentibus te: Quomodo effundit frameam? Quomodo iam audiui quod sit framea ipsius anima iusti est. Abundat iusti et effunditur framea: et concludit aduersus inimicos. Nam de ipsa effusione framee mones apostolus ut iuste viuamus: in persequenti ait: ut aduersarius reuerentur nihil habes de nobis dicere prauum: conclusum est aduersum eum: quare quid loquatur aduersus sanctos non potest inuenire. Et unde erit iustus? Aut quid dicit inimici qui nos persequuntur: Inuisibiles illi quod dicunt inimici: Isti nihil: Maxime suggerit huiusmodi cordi ab inuisibilibus expugnantibus inimicis: quia deus nobis non est adiutor: ut requirentes alia adiutoria inueniamur inuoluntati: et ab inimicis ipsis capiamur. Hoc ergo suggerit. Contra istas voces maxime vigilare debemus quod in alio psalmo ostendunt: Adulteri insurgunt aduersum me: multi dicunt anime mee: non est salus illi in deo eius. Contra istas voces quod hic dicit: Dic anime mee salus tua ego sum. Cum dixeris anime mee salus tua ego sum: iuste viuet: ut neminem in adiutorium propter te queram. Et quid sequitur? Confundantur et reuerentur requirentes animam meam. Ad hoc enim illa requirent: ut perdant. Nam vitina bene querant. In

Alia ista.
t querentes.

alio quippe psalmo hoc reprehendit in omnibus: quia non erat qui requireret animam ipsius. Perijt fuga a me: et non est qui requirat animam meam. Quis est ille qui dicit: non est qui requirat animam eius? Numquid forte ille est: de quo tanto ante predictum est: Foderunt manus meas et pedes meos: dinumerauerunt omnia ossa mea: ipsi vero considerauerunt et conspexerunt me: diuiserunt sibi vestimenta mea: et super vestem meam miserunt sortem. Jam omnia ista ante oculos eorum fiebant: et nemo erat qui requireret animam eius. Inuocem enim ego fratres: ut dicat anime nostre: salus tua ego sum: et aperiet aures ut audiamus dicentem: salus tua ego sum. Dicit enim: sed quidam absurdescunt: vni audiunt potius persecutores inimicos in tribulatione constituti. Si aliquid deest: si in angusto est animam inopia temporalium querit auxiliu[m] plerumque a demonibus: arripitios demonum vult consulere: sortilegos querit: persecutores illi hostes inuisibiles adierunt: intrauerunt: expugnauerunt: captiuauerunt: vicerunt: dicendo: Non est salus illi in deo eius. Obsorbuit protra vocem dicentem: Salus tua ego sum. Bice anime mee: salus tua ego sum: ut profundatur et reuerentem requireret animam meam. Cui dicis tu: salus tua ego sum. Audiam dicentem mihi: Salus tua ego sum. Alia salutem non requiram propter dominum deum meum. Be creatura mihi salus suggerit: ab ipso est: et si leuo oculos meos in montes: unde veniet auxiliu[m] mihi: non tamen a montibus: sed auxiliu[m] meum a domino qui fecit celum et terram. In ipsis temporalibus angustiis per hominem subuenit deus: salus tua ipse est: per angelum subuenit deus. Salus tua ipse est. Omnia illi subiecta sunt: et ad istam quidem vitam temporalis subuenit: alij inde: alij inde: eternam vitam non dat nisi de se. Sed ecce in angustiis tibi constituto non subest quod quiris: sed adest que queris: et illud quere quod deesse nunquam potest. Subtrahunt que dedit: nunquam subtrahit qui dedit: Reddant que dederat: nunquam ipse sunt diuitie cum reddita fuerit illa: et non ille qui subtraxerat perbando: et reddidit consolando. Consolat enim quoniam nobis ista non desunt: consolatur tanquam in via: sed si et nos intelligamus viam: quia tota ista vita et omnia quibus uteris in hac vita: sic tibi debent esse tanquam stabulum viatorum: non tanquam domum habitatorum. Ad memeto pergis te aliquid: restare aliquid: diuertisse te ad refectionem: non ad deflectionem. Sunt qui dicunt: deus bonus: magnus: summus: inuisibilis: et eternus: incorruptibilis vitam eternam nobis daturus est: et illam incorru-

ptionem quam in resurrectione promissit. Ista vero secularia et temporalia ad demones pertinere: et ad potestates illas harum tenebrarum: Dicendo hec: quoniam amore implicant harum rerum: dimittunt deum: quasi ad quem ista non pertinent: et querunt nefandis sacrificijs: ac nescio quibus remedijs: aut nescio qua hominum illicita persuasione puidere sibi quod temporalis est: veluti pecuniam: uxorem: filios: et si qua sunt que humanam vitam: aut consolantur transcurrentes: aut impediunt ambulantes. Contra istam opinionem diuina prudentia vigilante: ut ostenderet deo ad se pertinere ista omnia: et in sua esse potestate: non solum eterna que in futurum promissit: verum etiam temporalia que in terra dantur: quibus voluerit: quoniam voluerit: opportune sciens cui det: cui non det: tanquam medicus medicamenta: sciens melius morbum egroti: quam ipse egrotus. Ut ergo deus hec ostenderet: distribuit tempora veteris et noui testamenti. In veteri testamento promissiones sunt rerum terrenarum: In nouo autem regni celorum. Pleraque precepta deum colendi et recte viuendi: ipsa sunt et ibi et hic. Sed quia promissio ibi alia videtur: alia hic: iubentis imperium et obedientiam seruientis eadem est: sed merces quasi non est eadem. Etenim illis dictum est: ut accipiat terra promissionis: ut in illa regnetis: ut inimicos vestros superetis: ut ab eis non subiugemini: ut omnia vobis abundant in hac terra: ut filios preceperitis. Hec terrena promissa sunt: sed tamen figurata. Fac aliquos sic illa accipe quod promissa sunt: et vere multi sic acceperunt. Nam data est terra filiis israel: date sunt diuitie: dati sunt filij: et sterilibus et aniculis rogantibus deum de ipso solo presumptibus: et alium sibi adiutorem nec ad ista querentibus: vocem domini in corde audierunt: salus tua ego sum. Si ad eterna: quare non ad temporalia: Ostendit hec deus in causa viri illius sancti Job: quia et ipse diabolus auferendi hec non habet potestatem: nisi cum acceperit a summa illa potestate. Inuide re potuit sancto: nunquam nocere potuit: Accusare potuit: danare nunquam potuit: Numquid valuit aliquid tollere: Numquid vel vnguere: nunquam vel capillum ledere: nisi deo diceret: Adhuc manum tuam: Quid est mitte manum tuam: Ba potestate. et accepit. Ille temptauit: ille temptatus est. Temptatus tamen vicit: temptator victus est. Beatus enim qui diabolo peruerserat ut illa tolleret: illum seruum suum interitum non deseruerat: et ad ipsum diabolum supandum animam serui sui frumenta sibi fecerat. Quatuor valet h. Be homine dico: Uictus in paradiso victor in

stercore. Ibi victus est a diabolo p mulie-
rem: hic vicit diabolū z mulierem. Locuta
es inquit: tanq̄ vna ex insipientib⁹ mulie-
ribus. Si bona pcepimus de manu domi-
ni: mala quare non sustineamus? Q̄ bene
audierat: salus tua ego sum. **Confun-
dant et reuerent**: requirētes ani-
mā meā. Respice ad homines: Orate in-
quit p inimicis vestris. Sed hic p̄phetia ē:
Et que figura optandi dicunt: animo pro-
phetandi explicant. Illud fiet: z illud fiet:
nihil est aliud: q̄ hoc z hoc futurū est. Sic
ergo audite p̄phetam: Confundant z reue-
reant: requirētes animā meā. Quid ē con-
fundant z reuerent: Confundent z reue-
rebunt. Factum est em̄: Multi salubriter
cōfusi sunt: multi reueriti a p̄secutione chri-
sti: z ad societatem membrorū eius deuota
pietate transferūt: z non fieret hoc nisi cō-
funderent z reuererent. Ergo bñ illis opta-
uit: Sed quia duo sunt genera eorū q̄ vin-
cunt. Duobus em̄ modis vincunt: aut ad
hoc vincunt: vt conuertant ad christū. aut
ad hoc vincunt vt damnent a christo. Ex-
plicata z hic duo ip̄a genera obscura qui-
dem: sed intellectore desiderant. De his q̄
conuertunt: accipe qd̄ dictū est: Confun-
dant z reuerent: requirētes animā meā.

Auertant retrosum: Non p̄cedāt:
sed sequatur: non dent cōsiliū sed accipi-
ant. Nam Petrus p̄cedere voluit domi-
nū: quādo domin⁹ de passione sua futura
diceret: cōsiliū illi quasi salutis voluit da-
re: cōsiliū salutis eger saluatori. Et qd̄ ait
domino de illa futura sua passione confir-
māti: Absit a te domine: p̄pitius tibi esto:
non fiet istud. P̄cedere volebat: vt do-
min⁹ sequeret. Et ille inquit: Glade retro
sathanas: P̄cedēdo sathanas es: sequē-
do discipulus eris. Hoc ergo z istis: auer-
tant retrosum. **Et cōfundant**: qui co-
gitant mihi mala. Luz em̄ ceperint re-
trosum sequi: iam nō cogitabūt mala: sed
desiderabūt bona. Quid illi: Nō em̄ om-
nes sic sequunt: vt conuertant et credant.
Multi in p̄tinacia remanent: multi spirit⁹
p̄cedendi seruāt i corde: z si non exerūt: tñ
parturiūt: z vbi locum iuenerint pariunt:
De talibus quid sequit? **Fiant tanq̄
pulis ante faciem venti**: Nō sic im-
p̄ nō sic: sed tanq̄ puluis quē p̄icit ven-
tus a facie terre. Ventus tēptatio ē. Pul-
uis iniqu⁹: Quādo venit tēptatio: tollitur
pulis: nec stat: nec resistit. Fiant tanq̄ pul-

uis ante faciem venti. **Et angelus do-
mini tribulās eos**. **Fiant vie eo-
rum tenebre z lubricū**: Horrēda via.
Tenebras solum quis nō horreat: Lubri-
cum solū quis non caueat: In tenebris et
lubrico qua is: vbi pedem figis: Sunt ista
mala magne pene hominū: tenebre ignorā-
tia: lubricū luxuria. **Fiant vie eorū tenebre
z lubricum**. **Et angelus domini pse-
quens eos**. Ut non possint stare. Nam
vnusquisq̄ in tenebris z lubrico cuz vene-
rit: et si pedē mouerit labitur: et lux illi an-
te pedes non est: vel hoc forte facit: vt ex-
pectet diē donec luceat: sed ibi est angelus
dñi psequēs eos. Hec eis futura p̄dixit nō
quasi vt euenirent: optauit: q̄q̄ z p̄beta i
spiritu dei sic ea dicat: quomō illa deus fa-
cit: certo iudicio: bono: iusto: sancto: tran-
quillo: nō p̄turbat⁹ ira: nō amaro zelo: non
animo inimicitiaz exercendarū: sed iusti-
cia vicior p̄mendorū: verūtāmē p̄phetia
est. Unde autē tanta mala ista: Quo meri-
to: Audi quo merito. **Quomā gra-
tis absconderunt mihi muscipulā
corruptionis sue**: In ip̄o capite n̄ro at-
tendite: hoc fecerūt iudei: absconderūt mus-
cipule sue corruptionē. Qui absconderunt
muscipulā: Qui videbat corda abscon-
dentū. Sz tamē erat inter illos ignorāti sumit
quasi falleret: cū illi deciperent eo quo euz
falli arbitrabant. Ideo em̄ ille tanq̄ falle-
batur inter illos viuēs: quia nos inter ta-
les sic victuri eram⁹: vt sine dubio fallere-
mur. Ille videbat traditorem suum: et ele-
git illuz magis ad opus necessariū. Illius
malo magnuz bonū operat⁹ est: z tamē inf-
duodecim electus est: ne ip̄e duodecimus
tam exiguus numerus esset sine malo: hoc
ad exemplū n̄re patiētie: qm̄ necesse erat vt
inter malos viuerem⁹. Et q̄ necesse erat vt
malos siue sciētes: siue nesciētes tolerare-
m⁹: exēplū patiētie p̄buit ne deficias cū ce-
peris iter malos viuere. Et quia illa scho-
la christi in duodecim nō defecit: quātoma-
gis nos firmi esse debemus: cū implent in
ecclesia magna: que de malorū p̄mixtione
p̄dicta sūt. Neq̄ em̄ nō videbat ip̄a schola
redditum semini Abrae qd̄ erat p̄missum:
z ipsaz areā: vnde massa que impleuit hor-
reū p̄cessura est. Quare igit nō cū triturat⁹
in ea digne palea toleratur: donec vltima
ventilatione purgetur: Hoc enim futuruz
est malis qd̄ audistis. Sed tamē quid fa-
ciendū est: **Gratis absconderunt mihi cor-**

Alia lra.
i cogitātes.

Alia lra.
i coartans.
i fiat via illorū

Quid defendit
Cordibus

Alia lra.
i interitū la-
quei sui.

riptiones muscipule sue. Quid est gratis? Quib⁹ nihil mali feci: quibus nihil nocui. **V**ano exprobrauerit animā meā. Quid est vano: falsum dicētes: nihil probātes. **V**eniat ill⁹ muscipula quā ignorāt: Magnifica retributio: nihil iustus. Illi absconderūt muscipulam vt ego ignorare: illis veniat muscipula quā ignorāt. **M**ā ego scio muscipulā iporū. **Q**ue aut⁹ muscipula illis ventura est: Illa quā ignorāt. **A**udiam⁹ ne forte dicat illā: veniat illis muscipula quā ignorāt. **F**orte aliam illi absconderūt: alia illis vētura est. **N**ō. **S**ed quid? **E**riniculis peccatorū suorū vnusquisq; cōstringit. **I**nde decipiūtur: vñ decipe voluerūt. **I**nde illis nocebit: vñ nocere conati sunt. **S**equit⁹ em̄. **E**t captio quā occultauerūt cōprehendat illos: **T**anq̄ si quisq; veneni calicē p̄paret alicui ⁊ oblitus bibat. **E**t tanq̄ si foueā fodiat in quā quisq; inimicus eius in tenebris incidat: ⁊ ille oblit⁹ qd̄ foderat: ambulās ea via pus illuc cadat. **P**rosus fratres mei ita credite: ita certi estote: ita si est in vobis excellēti⁹ prudētie ratio videte atq; p̄spicite: nemo malus nō sibi prius nocet. **S**ic em̄ esse putate maliciā: quō ignem. **I**ncēdere vis aliō aliqd̄: illō qd̄ admoues p̄us ardet: nisi ardeat nō incēdit. **F**acula est: hanc faculā apponis vt aliqd̄ incēdat: nūquid non ipsa facula quā apponis prior ardet: vt aliquid possit incēdere? **M**alicia aut⁹ p̄cedit ex te: ⁊ quē prius vastat nisi te: **Q**uo p̄fundit ramū ledit: vbi radicē habet nō ledit. **E**quidē dico qd̄ malicia tua vt alteri nō noceat fieri potest: vt aut⁹ tibi nō noceat nō potest. **M**ā quid nocuit sancto viro **J**ob: de q̄ p̄locuti sum⁹? **Q**uō i alio psalmo dicit: **S**ic nouacula acutā fecisti dolui: **Q**uid sit de acuta nouacula: **C**apilli: res supflue decidunt. **Q**uid q̄ facis ei quez vis nocere: **S**i nequaq; tibi ad malū cōsentiat cui vis nocere: nō malicia tua ei nocitura est sed sua. **S**i aut⁹ intus ip̄e malicia careat: ⁊ cor mūdum subdat illi voci dicēti: **S**alus tua ego sum: forinsecus oppugnās: interiorē hominē nō expugnās: malicia tñ tua ab interiorē tuo p̄cedit: te pus inanē reddit. **T**u putris es int⁹ vñ iste vermis p̄cessit: int⁹ nihil integrū dereliquit. **E**t captio quā occultauerūt cōprehendat eos. **E**t i muscipula incidant in ipsa. **N**ūquid putabas forte pauloante cum audires: veniat illis muscipula quā ignorāt: id esse q̄si aliquid

aliud ex occulto inuitabile? **I**n qua ergo? **I**n ipsa iniq̄tate quam mihi absconderant. **N**ōne h̄ factū est iudeis: **B**ñs eorū iniq̄tate vicit: illi iniq̄tate sua vici sunt. **I**lle surrexit p̄ nobis: illi mortui sunt in se. **H**ec q̄ malis nocere mihi volentib⁹. **A**dhibi quid? **A**nima autē mea exultabit i domino: **T**anq̄ in eo a quo audierit: salus tua ego sum: tanq̄ nō querēs alias extrinsecus diuitias. tanq̄ nō querēs circūfluerē voluptatib⁹ bonisq; terrenis: sed cōiugē verū gratis amans: nō ab illo volēs accipere qd̄ delectet: sed ip̄m solū sibi p̄ponēs a quo delectet. **Q**uid em̄ melius deo dicit mihi: **A**mat me deus: amat te deus. **E**cce p̄posuit: pete qd̄ vis. **S**i tibi impator diceret: pete quod vis: quos tribunatus comicialq; ructares: **Q**uāta tibi p̄poneres ⁊ accipienda ⁊ alijs largiēda. **B**eo tibi dicēte: pete qd̄ vis: qd̄ petitur⁹ es: **E**xcute mentē tuā: exerce auariciā tuā: p̄tende quātuz potes: ⁊ dilata cupiditatē tuā: nō quicūq; sed omnipotens dixit: pete qd̄ vis: si possessionū es amator: desideratur⁹ es totam terrā: vt omnes qui nascunt⁹ coloni tui: aut serui tui sint. **E**t quid cū totā terrā possideris: mare petitur⁹ es: **I**n quo viuere tamē nō poteris. **I**n hac auaricia te pisces superabūt. **S**ed forte insulas possidebis. **T**rāscende ⁊ hec: pete ⁊ aerem quib⁹ volare nō possis. **P**orrigē cupiditatē tuā vsq; ad celū: **B**ic tuū eē solē: lunā: stellas: qz ille q̄ fecit oīa dixit: pete qd̄ vis: tñ nihil iuenies carū: mihi iuuenies melius q̄ ip̄m q̄ fecit oīa. **I**p̄m pete q̄ fecit: ⁊ ab ip̄o habebis oīa q̄ fecit. **O**īa cara sunt: qz oīa pulchra sunt: sed qd̄ illo pulchru⁹ ē: **F**ortia sunt: sed qd̄ illo fortius: **E**t nihil magis vult dare q̄ se. **S**i aliquid inueneris meli⁹: pete. **S**i alia petierit iniuriā facies illi: ⁊ damnū tibi: p̄ponendo illi qd̄ fecit: cū velit seip̄m tibi dare q̄ fecit. **I**n hoc amore dixit illi aīa quedā: **N**ūqd̄ ip̄e es ps mea dñe: id est tu es ps mea. **E**legant sibi qui volunt qd̄ possideant: faciant sibi p̄tes de rebus: **P**ars mea tu es: te mihi elegi. **E**t iterū: **B**ñs ps hereditatē mee. **P**ossideat te vt possideas illū: eris p̄dium ipius: eris dom⁹ ipi⁹. **P**ossidet vt p̄sit: possidet vt p̄sit. **N**ūqd̄ vt aliqd̄ ei tu prosis? **N**am dixi dño: deus me⁹ es tu: qm̄ bonorū meorū nō eges. **A**īa autē mea exultabit i dño. **D**electabit sup salutare eius. **S**alutare dei: christus est: **Q**m̄ viderunt oculi mei salutare tuū. **O**īa ossa mea

Alia lfa. t supuacue. Alia lfa. t illi laque⁹ quē ignorat.

Alia lfa. t abscondit ap̄ p̄bendat eū.

Alia lfa. t Et in laqueū cadat i idipm.

Alia lfa. t suo.

dicent: dñe quis similis tibi? Quis digne de his verbis aliquid dicat: Ego pu-
to tm̄ p̄nuncianda esse: non exponenda.
Quid queris? Illud aut illud: Quid simi-
le domino deo tuo. Ipsum habes ante te.
Omnia ossa mea dicent: Bñe quis similis
tibi? Narrauerunt mihi iniusti delectationes:
s̄ nō ita vt lex tua. Fuerunt persecutores q̄
dicebant: Adora Saturnū: adora Mer-
curium. Non colo inquit idola. Domine
quis similis tibi? Illi oculos habent et non
vident: aures habent et non audiunt. Do-
mine quis similis tibi: qui fecisti oculos ad
videndum: aures ad audiendum: Sed
non inquit idola: quia faber fecit. Cole ar-
bozem et montem. Et hoc: nūquid faber fe-
cit: Et hic: Domine quis similis tibi? Ter-
rena mihi ostēdunt: tu terre creator es. Et
hinc forte auerterunt ad superiorem creatu-
ram: et dicunt mihi: cole lunam: cole istum
solem: quia luce sua tanq̄ magna lucerna
de celo efficit diem. Et hic plane dico: Do-
mine quis similis tibi? Lunam et stellas tu
fecisti: solem diei tu accendisti: celū tu po-
suisti. Sūt multa inuisibilia meliora. Sed
forte et hic dicat mihi: Angelos cole: ange-
los adora. Et hic dicam: Domine quis si-
milis tibi? Et ipos angelos tu creasti: nihil
sunt angeli nisi videndo te. Melius est cū
ip̄is possidere te: q̄ ip̄os adorando cade-
re a te. Omnia ossa mea dicent: Domine
quis similis tibi? Corp⁹ christi sancta ec-
clesia: omnia ossa tua dicāt: Domine quis
s̄ilis tibi? Et si carnes me p̄secutione cesse-
runt: omnia ossa dicant: Domine q̄s simi-
lis tibi? De istis em̄ dictum ē: Diligit do-
minus omnia ossa eorū: vnum ex illis non
confringet. Quia multis iustis in p̄secutione
ossa contracta sunt. Postremo: iustus ex si-
de viuit: et christus iustificat impiū. Quo-
modo autem iustificat impiū: nisi credē-
tem et confitentē? Quia corde creditur ad
iusticiam: ore autem confessio fit ad salu-
tē. Ergo et ille latro q̄uis ex latrocinio du-
ctus est ad iudicem: a iudice in crucem: ta-
mē in ip̄a cruce iustificatus est: Corde cre-
didit: ore confessus est. Neq̄ em̄ iniusto et
nō iam iustificato: diceret domin⁹: Hodie
mecū eris in paradiso: et tamē ossa eius cō-
fracta sunt. Nam quādo ventū est: vt cor-
pora deponerent causa imminētis sabbati:
inuentus est domin⁹ iam exanimis: et nō
sunt eius ossa p̄minuta. Illi autem qui vi-
uebant vt deponerent: contracta eis sunt

crura: vt hoc dolore mortui possent sepeli-
ri. Nunquid vnus latronis qui perseuera-
uit impius in cruce: contracta sunt ossa: et
non illius qui corde credidit ad iusticiam:
ore confessus est ad salutem? Ubi est ergo
quod dictum est: Custodit domin⁹ omnia
ossa eorum: vnū ex eis non conteretur: nisi
quia ossa dicuntur in corpore domini om-
nes iusti: firmi: corde fortes: nullis p̄secu-
tionibus et temptatiōibus cedentes ad cō-
sentienda mala. Et vnde possunt nullis tē-
ptationibus cedere: nisi cum persecutores
dixerint: Ecce ille deus: ecce qualis deus:
veniat ille: neget tibi. Ecce est hic nescio
quis in monte magnus sacerdos: forte ido-
pauper es: quia non te adiuuat ille deus:
supp̄lica illi et adiuuat. Forte ideo egrotas
quia illi non supplicas: supplica illi et cōua-
lesces. Forte ideo filios nō habes: suppli-
ca illi et habebis. Hic vō si in corpore do-
mini de ossibus est: repellit omnes istas vo-
ces: et dicet: Domine quis similis tibi? Ba-
si vis dare: et in hac vita quod quero: si au-
tem nō vis: tu esto vita mea quem semper
quero: Hinc ad te libera frōte exēa: si aliū
adorauero et te offendero: cras forte mori-
turus sum: qua fronte te videbo? Magna
misericordia ip̄i: et monuit vt bene viuā-
mus: et diem nobis nouissimū mortis no-
stre abscondit: ne nobis de futuro aliquid
p̄mittamus. Facio hodie et viuus: cras nō
facio. Quid si te nō inuenit cras: Hic ergo
iter ossa christi: Domine quis similis tibi?
Omnia ossa mea dicent: Domine quis si-
milis tibi? Eruens inopem de ma-
nu fortioris eius: egenum et pau-
perem a diripientibus eum. Huc
usq̄ psalmus lectus est hodie: hucusq̄ tra-
ctandus est: ne i fastidium veniant que di-
cta sunt: dñi volumus et alia dicere. Suffi-
ciant ergo hodie hec: Eruens inopem de
manu fortioris eius. Quis eruens nisi qui
manu fortis est: Ille David eruet inopem
de manu fortioris eius. Fortior enim fue-
rat diabolus ad te uendum te: quia ip̄e vi-
cit cui cōsensisti. Sed quid fecit manu for-
tis? Nemo intrat in domum fortis vt vasa
eius diripiat: nisi prius alligauerit fortem.
Potestate sua sacratissima: magnificētissi-
ma alligauit diabolū: effundēdo frame-
am ad cōcludendū eum: vt eruat inopem
et egenum cui non erat adiutor. Quis em̄
adiutor tibi: nisi domin⁹ cui dicis: Domi-
ne adiutor me⁹ et redemptor meus: Si de

Alia lra.
t eripiens.
t fortiori.

tuis viribus presumere volueris: inde ca-
des vnde presumpseris. Si de alterius: do-
minari vult: nō subuenire. Ille ergo vnus
q̄rendus ē: q̄ r̄ redemit r̄ liberos facit r̄ san-
guinē suum vt eos emeret dedit: et seruos
suos fratres fecit.

**Sermo secundus de secūda parte
eiusdem psalmi.**

A reliqua psalmi intendam⁹ ani-
mū: dominūq; r̄ deū nostrū: r̄ de
sanitate intelligēdi: r̄ de fructu bñ
agendi dep̄cemur. Quousq; hesternō die
disputatū sit: credo meminisse caritatē ve-
strā: ex ipso hodie sumim⁹ exordiū. Intel-
ligimus em̄ hic vocem christi: vocē sc̄z ca-
pitū r̄ corporis christi. Christū cū audis: noli
sp̄sum a sponsa separare: r̄ intellige magnū
illud sacramentū: Erūt duo in carne vna.
Si duo in carne vna: quare non r̄ in voce
vna? Non em̄ tēptationes caput hic pertu-
lit: r̄ corpus nō p̄fert. Aut vō fit causa pa-
tiendi capiti: nisi vt corpori p̄beret exem-
plum: Bonū enim voluntate passus est:
nō necessitate: Ille miseratōe: nos condi-
tione. Proinde illius volūtaria passio: no-
stra est necessaria cōsolatio: vt quādo talia
forte p̄petimur: intueamur caput nostrū: vt
exēplo cōmoniti dicam⁹ nobis: Si ille: qd̄
nos: Et quēadmodū ille: ita r̄ nos. Quā-
tūlibet em̄ seuerit inimicus: vsq; ad mortē
corporis accedere potuit: qd̄ corpus nec
ipm̄ extinguere potuit in domino: qz̄ tertio
die resurrexit. Quod i illo factū est die ter-
tio. hoc in nostro in fine seculi. Spes resur-
rectōnis nostre differit: nūquid aufert? Co-
gnoscamus hic ergo voces christi carissi-
mi: r̄ separem⁹ eas a vocib⁹ impiorū. Vo-
ces sunt em̄ corporis p̄secutionē angusti-
asq; r̄ temptatōnes in hoc seculo patietis:
sed quoniā multi hic patiunt: et p̄ peccatū
r̄ p̄ sceleribus suis: magna vigilātia discer-
nēda est causa: nō pena. Scelerat⁹ em̄ pōt
habere martyris similitē penā: sed tamē dis-
similitē causam. Tres erant in cruce: vnus
saluator: alter saluāndus: alius damnand⁹:
omniū par pena: sed impar causa. Bicat q̄
caput nostrū. **Insurgetes testes ini-
qui: que ignorabā interrogabant
me.** Nos autē dicamus capiti nr̄o: Bo-
nūne qd̄ ignorabas? Ita ne tu aliqd̄ igno-
rabas? Nōne r̄ infrogatū corda noueras?
Nōne corū dolos ante p̄pexeras? Nōne
in corū manus te sciens dederas? Nōne
vt ab eis patereris veneras? Quid q̄ igno-

rabas? Ignorabat peccatū: Et hoc igno-
rabat: nō quasi nō iudicando: sed nō com-
mittendo. Sunt huiusmodi locutiōes etiā
quotidiane: cū dicis de aliquo: Nō nouit
stare: hoc est: quia nō stat. Et non nouit be-
nefacere: quia nō benefacit. Nō nouit ma-
lefacere: quia non facit. Quod alienū ē ab
opere: alienū est a cōscientia: quod alienū
est a cōscientia: alienum videt r̄ a scientia.
Ita dī de⁹ nescere quō ars nō nouit vitia:
r̄ tamē per artem cognita diiudicant. Hoc
ergo nobis caput nostrū interrogatibus ex
ipius euāgelij sui veritate respōdit: cū dix-
rimus. **Bonūne quid ignorabas? Quid tu
potuisti interrogari quod nesciebas? Re-
spondit. Iniquitates ignorabā: de iniqui-
tatibus interrogabar. Habes in euāgelio:
Si nō me credis ignorare iniquitates: qz̄ r̄
ip̄os iniquos ignoro: quib⁹ in fine dicitur⁹
sum. Non noui vos: recedite a me qui ope-
ramini iniquitatē: Nūquid nō nouerat q̄s
damnabat: Aut potest iuste damnari: nisi
q̄ mal⁹ cognoscit? Et tamē bon⁹ cognitor
nō est mentit⁹ dicendo: Nō noui vos: id ē
nō coaptamini corpori meo: nō heretis re-
gulis meis. vitijs hesist: ego autē ars ip̄a sū
que nō habet vitū: r̄ in qua quisq; nō dis-
cit: nisi non facere vitū. Insurgētes testes
iniqui que ignorabam interrogabant me.
Quid sic ignorabat christ⁹: q̄s blasphemare:
Hinc interrogabat a p̄secutoribus: r̄ qz̄
verū dixit: blasphemasse iudicatus est. S̄z
a quibus: **De quibus sequit: Retribue-
bant mihi mala pro bonis: r̄ steri-
litate anime mee. Ego attuli secun-
ditatem: ip̄si retribuebant sterilitates. Ego
vitam: ip̄si mortem. Ego honorem: ip̄si cō-
tumelias. Ego medicinam: ip̄si vulnera: et
in his omnibus que retribuebant vtiq; ste-
rilitas erat. Hanc sterilitatē in arbore ma-
ledixit: vbi fructū cū q̄reret n̄ iuenit. Folia
erāt r̄ fructus nō erant. Verba erāt a facta
nō erāt. Unde i v̄bis numerositate: r̄ i factē
sterilitatē. Qui predicas: nō furādū furarē
qui dicis non adulterandū adulteras. La-
les erant q̄ christū q̄ ignorabat interroga-
bāt. Ego autē cum mihi molesti
eēt: induebā me cilicio. Vocemur
q̄dez fr̄es: qz̄ p̄tinem⁹ ad corp⁹ xp̄i: qz̄ sum⁹
membra christi: r̄ admonemur in omni tri-
bulatione nostra: non cogitare quēadmo-
dum respondeamus inimicis: sed quēad-
modum orando deum p̄piciemur: r̄ maxi-
me: ne temptatōe vincamur. Deinde: vt****

Alia tra.
t̄ induebat.

etiam illi qui nos psequitur: ad sanitatem iusticie conuertant. Nullum maius: nullum melius negocium est in tribulatione: quam recedere ab eo strepitu qui foris est: et ire in interiora mentis secretaria. Ibi deum inuocare: ubi nemo videt gementem et subuenientem. Illius cubiculi aduersus omnem extrinsecus illatam molestiam: ostium claudere: humiliare seipsum in confessione peccati: magnificare et laudare deum: et corripientem et consulentem: Proorsus hoc omnimodo tenendum est. Veritatem in corpore hoc dixerimus: id est in nobis. In domino autem nostro Iesu christo: quid tale agnoscimus? Euangelio prospecto: et diligentissime perscrutato: non inuenimus dominum in aliqua passione et tribulatione sua induisse se cilicio. Ieiunasse quidem eum legimus postea quam baptizatus est. Cilicium ibi nullum audimus: nullum legimus. Ieiunasse autem nondum iudeis psequentibus: sed diabolo temptante. Non eo tempore dico ieiunasse dominum: quando eum interrogabant quod ignorabat: et quando retribuabant mala pro bonis: insectando: psequendo: tenendo: flagellando: vulnerando: occidendo. Sed tamen in his omnibus fratres: si aliquantulum pia curiositate leuemus velum: et interiora huius scripture: oculo cordis intente rimemur: inuenimus et hoc fecisse dominum. Cilicium fortasse appellat carnis sue mortalitatem. Quare cilicium? Propter similitudinem carnis peccati. Apostolus enim dicit: Adhuc deus filium suum in similitudinem carnis peccati: ut de peccato damnaret peccatum in carne: hoc est filium suum induit cilicio: ut de cilicio damnaret hec os. Non quod peccatum erat: non dico in verbo dei: sed nec ipsa quid est dico anima sancta: et mente hominis: quem sibi ad unitatem persone verbum dei et sapientia coaptauerat: sed nec in ipso corpore peccatum vllum erat. Sed similitudo carnis peccati erat in domino: quia mors non est nisi de peccato: et utique corpus illud mortale erat. Nam nisi mortale esset: non moreretur: si non moreretur non resurgeret: si non resurgeret exemplum vite eterne nobis non demonstraret. Ergo sic dicitur: mors peccatum que facta est peccato: quomodo dicitur lingua greca: lingua latina: non ipsius membrum carnis: sed quod fit per membrum carnis. Nam lingua in membris nostris unum est de ceteris: sicut oculi: nasus: aures et cetera. Lingua autem greca: verba greca sunt:

non quia verba lingua: sed quia verba per linguam. Dicitur d' aliquo: agnoui faciem ipsius: de membro corporis loqueris: Et dicitur etiam agnoui manum ipsius absentis: non manus in corpore: sed scripturarum que facta est per manum que erat in corpore. Sic ergo peccatum domini quod factum est de peccato: quia inde carnem assumpsit: de massa ipsa que mortem meruerat ex peccato. Etenim ut celerius dicam: Maria ex adam mortua propter peccatum Ade: Adam mortuus propter peccatum: et caro domini ex Maria mortua propter delenda peccata. Hoc cilicio se induit dominus: et ideo non est agnitus: quia sub cilicio latebat. Cum mihi inquit molesti essent: induendam me cilicio: id est illi seuebant: ego latebam. Si enim latere nollet: nec mori posset: quandoquidem vno temporis puncto stultam quendam potestatis sue: si vera stulla dicenda est exeruit: quando eum tenere voluerunt: et ad unam eius interrogacionem: quem queritis: redierunt omnes retro et ceciderunt. Tantam potestatem in passione non humiliaret: nisi sub cilicio lateret. Ergo induendam me cilicio. Et humiliabam in ieiunio animam meam: Iterum si intelleximus cilicium: quomodo intelligimus ieiunium? Adhuc volebat christus: quando poma querebat in arboribus: et si inueniret manducaret. Bibere volebat christus: quando dixit mulieri samaritane: Da mihi bibere: sitio. Quid esuriuit: quid sitiuit christus nisi bona opera nostra? In illis enim crucifigentibus et persecutentibus: quia nulla bona opera inuenerat: ieiunabat. tribuebant enim sterilitatem anime ipsius. Nam quale ieiunium ipsius fuit: qui vix inuenit unum latronem quem in cruce gustaret? Apostoli enim fugerunt et se in turba absconderunt. Et ille Petrus qui se usque ad mortem domini perseueraturus esse promiserat: iam ter negauerat: iam fleuerat: et adhuc in turba latebat: adhuc timebat ne agnosceret. Postremo illo viso mortuo: omnes de salute ipsa desperauerunt: quos desperantes inuenit post resurrectionem: et locutus cum eis inuenit eos dolentes et lugentes: nihil iam sperantes. Nam et ita sunt quidam eorum cum eo locuti cum diceret: quid loquamini inter vos? Illi enim de illo loquebantur: Tu solus inquit peginus es in hierusalem: et non cognouisti qui fecerunt sacerdotes et principes nostri de Iesu nazareno: qui erat potens in factis et dictis: quomodo eum crucifixerunt et occiderunt? Nos autem sperabam: quia ipse erat redemptor israel. In

magno ieiunio dominus remanserat: nisi reficeret quos voraret. Nam refecit eos: consolatus est eos: confirmavit eos: et in corpore suo convertit eos. Fuit et hoc modo ieiunio dominus noster. Et oratio mea: inquit: in sinu meo convertet. In hoc plane versu magnus sinus est: et prestet dominus ut penetrabilis nobis fiat. In sinu enim secretus agnoscitur. Et quidem fratres et nos orare sic bene admonemur in sinu nostro: ubi deus videt: ubi deus audit: quod nullus oculus humanus penetrat: quo non videt nisi qui subuenit. Ubi oravit Susanna: et cum eius vox ab hominibus non audiret: a deo tamen audita est. Et hoc bene admonemur: sed in domino nostro aliquid plus debemus intelligere: quia et ipse oravit. Et quidem ciliquium eius non agnoscimus in euangelio secundum litteras: atque ea exposuimus in allegoria: et similitudine dicta ut potuimus. Orationem vero eius et de cruce audiimus: Deus meus deus meus: ut quid me dereliquisti. Et id tibi nos oramus. Quando cum dereliquit pater a quo nunquam discessit: Legimus etiam in mente orasse solum Iesum. legimus prostrasse in oratione etiam sub tempore ipsius passionis. In sinu ergo meo convertebat oratio mea. Nescio quid melius intelligam de domino: interim nunc quod occurrit: forte melius aliquid postea occurret: vel mihi: vel cuius meliori. Iussum meum convertet oratio mea: hoc intelligo dictum: quia in sinu suo habebat patrem. Deus enim erat in christo mundum reconcilians sibi: in se habebat quem deprecaretur: non erat ab illo longe: quia ipse dixerat: Ego in patre et pater in me est. Sed quia oratio ad ipsum magis hominem pertinet. Secundum enim quod verbum est christus: non orat sed exaudit: et non sibi subuenire querit: sed cum patre omnibus subuenit. Quid est oratio mea in sinum meum convertet. Nisi in meipso humanitas in meipso interpellat diuinitatem. Sicut primum quasi fratrem nostrum ita complacebam: tanquam lugens et contristatus ita humiliabar. Ad corpus suum respicit: iam nos hic videamus. Quando gaudemus in oratione: quando mens nostra serenatur: non prosperitate seculi sed luce veritatis. Qui sentit hanc lucem: nouit quod dico: et vidit hic agnoscitque quod dictum est: Sicut primum: sicut fratrem nostrum: ita complacebam. Sic enim anima placet deo: non longe posita: in illo inquit mouemur et sumus

quasi fratri: quasi propinquo: quasi amico. Si autem non est talis: ut possit sic gaudere: sic fugere: sic propinquare: sic adherere: videt longe se inde: faciat quod sequitur: Tanquam lugens et contristatus ita humiliabar. Et fratrem nostrum ita complacebam: propinquas dixit: Et lugens et contristatus sic humiliabar. remotus et longe positus dixit: Quid enim luget: nisi quod desiderat et non habet. Et non nunquam in vno homine utrumque contingit: ut aliquando longe fiat: propinquat luce veritatis: longe fit nubilo carnis. Neque enim fratres deo qui vbius est: et nullo continetur loco: aut per loca propinquamus: aut ab illo per loca remouemur. Propinquare illi est simile illi fieri. recedere ab illo: dissimile illi fieri. Nonne cum vides duas res prope similes: dicis: propinquat hec illi. et quando tibi dissimilia demonstrant: quis vno loco et plerumque vna manu teneant: dicis: longe est hec species ab illa: Ambas tenes: ambas adiungis: et dicis: longe est hec res ab illa: non utique loco: sed dissimilitudine: Si ergo vis propinquare: similis esto: si non vis esse similis: longinquabis. Sed cum similis es gaude: et cum dissimilis es gemit: ut gemitus excitet desiderium: imo desiderium excitet gemitum: et per gemitum propinques: qui ceperas longinquare. Nonne Petrus propinquauit quando dixit: Tu es christus filius dei viui: Et rursus idem ipse longe factus est dicendo: Domine absit a te: non fiet istud. Beneque tanquam primum quid dixit propinquasti: Beatus es Symon bariona. Tanquam longinquasti dissimili quod dixit: Redi retro sathanas. Illuc propinquasti dixit: Non tibi reuelauit caro et sanguis: sed pater meus qui in celis est. Illi lux te perfudit: illius luce fulges. Quando autem longe factus dixit passioni domini future pro salute nostra: non sapiunt que dei sunt: sed que sunt hominum. Aderto ambas res ponens quidam in psalmo ait: Ego dixi in extasi mea piectus sum a facie oculorum tuorum. In extasi non diceret nisi propinquaret. Extasis enim mentis excessus est. Effudit super se animam suam et propinquauit deo: et per quamdam nubem pondusque carnis rursus in terram piectus: recolens vbi fuisset: et videns vbi esset: dixit: Proiectus sum a facie oculorum tuorum. Ergo sicut proximam: sicut fratrem nostrum: ita complacebam: postquam fiat in nobis: Quia autem non fit vel hoc fiat: tanquam lugens et contristatus: ita humiliabar. Et aduersus me letati sunt et conuerterunt in vnum: Illi leti: ego tristis. Et

Alia lra.
In sinu meo.

Alia lra.
+ Quasi.
+ sic.
+ Quasi.
+ sic.

Alia lra.
† super.
† ignorauit.

modo audiui in euāgelio: Beati qui lugent: miseri qui rident. Aduersus me letati sunt et cōuenerūt. **Cōgregata sunt in me flagella et ignorauit.** Quoniam quae ignorabam interrogabāt me: et ipsi ignorauerūt quae interrogarēt. **Leptaauerūt me et sbsanauerūt me sbsanna tiōe.** Id est irriserūt me: insultauerūt mihi: hoc capiti: hoc corpori. **Attendite fratres ad gloriā ecclesie quae nūc est: respicite opprobria eius p̄t erita: respicite aliquādo vndiq; fugatos esse christianos: et vbiq; inuētos: illusos: cesos: occisos: bestijs obiectos: incēsos: letatos homines aduersus illos.** Quod capiti: hoc et corpori. Sic enim domino in cruce: sic corpori ipsius in omni illa quae iam facta est p̄secutione: nec desinūt etiam nūc p̄secutiōes ip̄orū. Vbiq; inuenerint christianū solēt insultare: exagitare: irridere: vocare hebetē: insultū: nulli⁹ cordis: nulli⁹ peritie. Quicquid faciāt: christi in celo ē: quicquid faciāt: honorauit ille penā suā: iā crucem suam in omib⁹ frontib⁹ fixit: impi⁹ insultare p̄mittit: seuire nō p̄mittit: s̄ tamē ex eo quod lingua pronūit: intelligit quod gestet in corde. **† Striderūt in me dentibus suis.** **Domine quādo respicies: restitue animā meā ab astutijs eorū: a leonib⁹ vnicā meā.** Nobis enim tardus est: et ex p̄sona nostra hoc dictū est: quā respicies: id est quā videbim⁹ vindictā de his qui nobis insultant: quā illā viduā iudex tedio victus exauditur⁹ ē. Verū tamē iudex noster nō tedio: sed amore differt salutē nostrā: ratione nō inopia: nō quia non potest: et modo subuenire: sed vt numer⁹ omnium nostrū vsq; in finē possit impleri. Et tamē nos ex desiderio quid dicim⁹? **Domine quādo respicies: restitue animā meam ab astutijs eorū: a leonib⁹ vnicā meā: id est ecclesiam meam a seuentibus potestatibus.** Beniq; vis nosse quid sit illa vnicā: **Lege sequētia.**

Alia lra.
† frenduerūt.
Alia lra.
† malignitate.

Cōfitebor tibi domine in ecclesia magna: in populo graui laudabo te. Plane in ecclesia multa cōfitebor tibi: in populo graui laudabo te. Sit enim cōfessio in omni multitudine: sed nō in omnib⁹ deus laudat. **Tota multitudo audit cōfessionem nostrā: sed nō in omni multitudine laus dei est.** In ista enim omni multitudine: id est in ecclesia: que toto orbe terrarū diffusa est: palea ē et frumentū. **Palea volat: frumentū manet: ideo in populo graui laudabo te.** In graui populo quem ventus tē

ptationis non aufert: in his deus laudatur: **Itā in palea blasphemaf semper.** Quādo palea nostra attēdit quid dicit: **Ecce quomodo viuunt christiani: ecce quid faciunt christiani: Et fit quod scriptum est: Quoniam nomē meū p̄ vos blasphemaf in gentibus.** **Inique inuide aream inspicis: qui totus in palea es: non tibi facile grana occurrunt: quere et inuenies populū grauem: in quod omni laudes vis inuenire? Esto talis.** Nam si non fueris talis: difficile est vt nō omnes tales tibi videant: qualis es. **Et parātes ait apostol⁹: semetip̄os in semetip̄is nō intelligūt: In p̄lo graui laudabo te.** **† Nō insultet mihi qui aduersant mihi inique.** Insultat enim mihi de palea mea. **Qui oderūt me gratis.** Hoc ē quib⁹ nihil nocui. **Et annuētes oculis.** Hoc est hypocrite simulati. **Quoniam mihi quidē pacifice loquebant: Quid est annuētes oculis: Pronūciantes vultu quod in corde nō gestant.** Et annuētes oculis quae sunt: **Quoniam mihi quidē pacifice loquebant. Et in sup̄ irā dolose cogitabāt.**

Alia lra.
† supgaudeat.

Alia lra.
† annuēt.

Et dilatauerūt in me os suū: Primo annuētes oculis: leones illi querentes rapere et deuorare: p̄mo blandiētes pacifica loquebant: et super iram dolose cogitabant. **Que pacifica loquebant: Magister scimus: quia nullus p̄sonam accipis: et in veritate viā dei doces: licet dare tributū cesari: an nō licet.** **Adhibi quidē pacifica loq̄batur.** **Quid ergo: Eos tu nō agnoscebas: et fallebant te oculis annuētes.** Immo agnoscebat: ideo ait: **Quid me temptatis hypocrite: Postea dilatauerūt in me os suū: clamantes: crucifige crucifige.** **Bixerūt euge euge viderūt oculi nostri.** Hoc iā insultādo euge euge: p̄phetiza nobis christe. **Quomodo simulata erat pax ip̄orū: quā temptabant de numo: sic iam insultatoria laus eorū.** **Bixerūt euge euge viderūt oculi nostri: id est facta tua: mirabilia tua: hic est christus: si ip̄e est christus descendat de cruce et credim⁹ ei: alios saluos fecit: seip̄m saluum facere non potest.** **Viderūt oculi nostri.** Hoc est totū quod se iactabat: quod se filium dei dicebat. **Domine autēz patiens herebat in cruce: non potentiā perdidit: sed patientiā demōstrabat.** **Quid enim illi erat magnū de cruce descendere: qui potuit postea de sepulchro resurgere? Sed cessisse videtur insultantibus: et hoc oportebat: vt resurgens suis se ostende-**

Alia lra.
† Et iracūdia terre loquētes dolos. † sup.

ret: et non illis in magno sacramento: quia resurrectio ipsius vitam nouam significabat: vita autem noua amicis nota est: non inimicis. **Vidisti domine ne sileas:** Quid est ne sileas: **Judica.** De iudicio et eni dicit quodam loco. **Tacui:** nunquid semper tacebo: **Et de dilatione iudicii dicit peccator:** **Hec fecisti et taci:** suspicatus es iniquitatem: quod ero tibi similis. **Quo tacet qui loquitur per prophetas:** qui loquitur ore suo in euangelio: qui loquitur per euangelistas: qui loquitur per nos quando verum dicimus. **Quid ergo silet:** A iudicio non a precepto: non a doctrina. **Hoc autem iudicium ipsius vocat quodammodo propheta et predicat:** **Vidisti domine ne tacearis.** id est quod non silebis: quod necesse est ut iudices. **Domine ne discedas a me.** **Non enim veniat iudicium ne discedas a me:** sicut promissisti: **Ecce ego vobiscum sum usque in consummationem seculi.** **Exurge domine et intende iudicio meo.** **Cui iudicio:** Quia tribulatus es: quod laboribus et doloribus cruciatus es. **Nonne ista etiam multi mali patiuntur:** **Cui iudicio:** Ideo iustus: quod ista pater. **Non.** Sed quid: **Judicio meo.** **Quo sequitur:** **Intende iudicio meo.** **Deus meus et dominus meus in causam meam.** **Non in penam meam:** sed in causam meam. **Non in id quod mecum habet latro commune:** sed in illud quod beati qui persecutiones patiuntur propter iusticiam. **Hec enim causa discreta est.** **Nam pena similis est bonis et malis.** **Itaque martyres non facit pena: sed causa.** **Nam si pena martyres faceret: omnia metalla martyribus plena essent: omnes catene martyres traherent: omnes qui gladio feriuntur coronarentur.** **Ergo discernatur causa:** **Nemo dicat: quia patior iustus sum: quod ipse qui primo passus est: ideo magnam exceptionem addidit:** **Beati qui persecutionem patiuntur propter iusticiam.** **Nam multi habentes bonam causam faciunt persecutionem: et habentes malam causam patiuntur persecutionem.** **Si enim persecutio non posset fieri bene: non diceret in psalmo: **Betrahentem primo suo occulte: hunc persequer bar.**** **Deinde fratres pater bonus et iustus: nonne persequitur filium luxuriosum:** **Persequitur vitia eius: non ipsum. non quod genuit: sed quod ille addidit.** **Medic** nempe qui ad salutem adhibet: nonne ferro plerumque armatur: **Sed contra vulnus: non contra hominem: secat ut sanet: et tamen cum secat egrotus dolet: ille clamat resistit: et si forte febre mentem perdidit: etiam medicum cedit: nec tamen ille desistit a salute**

egrotantis quod nouit facit: illum maledicentem conuiciantem non curat. **Nonne excitantur cum letargici ne somno graui premantur in morte:** **Et hoc patiuntur a filiis suis quos carissimos genuerunt:** **Et non est carus filius: nisi fuerit dormienti patri molestus.** **Letargici excitantur: frenetici ligantur: sed tamen utriusque amantur.** **Nemo ergo dicat: persecutiones patiatur: non ventilet penam: sed probet causam:** **Si causam non probauerit: numeret cum iniquis.** **Ideo quod vigilanter: quod optime hic commendauit:** **Domine intende iudicio meo: non penam meam: deus meus et dominus meus in causam meam.** **Judica me domine secundum iusticiam meam:** **Hoc est in causam meam.** **Non secundum penam meam: sed secundum iusticiam meam.** **Domine deus meus: id est secundum hoc me iudica.** **Et non insultent in me inimici mei.** **Non dicant in corde suo euge euge anime nostre:** **Id est fecimus quod posuimus: occidimus: abstulimus: non dicant: ostende qui nihil fecerunt: non dicant: absorbuimus eum.** **Unde illi martyres dicunt: nisi quia dominus erat in nobis: fortasse viuos absorbuissent nos.** **Quid est absorbuissent nos: In corpus suum traiecissent nos.** **Hoc enim absorbes quod in corpus tuum traiecit.** **Vult te mundum absorbere: tu absorbe mundum: et traiece illum in corpus tuum: macta et madauca.** **Quod Petro dictum est: **Macta et madauca: occide in eis quod sunt: fac eos quod tu es.**** **Illi autem protra si tibi psuaserunt impietate: absorbeberis ab eis: non quando persequuntur te ab his absorberis: sed quando tibi psuadent quod sunt.** **Hec dicant **absorbuimus eum.**** **Tu absorbe corpus paganorum.** **Quare corpus paganorum: vult te absorbere: fac illi quod vult facere.** **Ideo fortasse vitulum ille comminutus in aquam missus: et populo datus est: ut absorberet ab israel corpus impiorum.** **Erubescant et reuerentur filii qui gratulantur malis meis.** **Inviduant confusione et verecundia: et vos illos absorbeamus erubescences et confusos.** **Qui maligna loquuntur aduersum me.** **Illi erubescant: illi confundant.** **Quid tu: **Itaque caput cum membris:**** **Exultent et letentur qui volunt iusticiam meam:** **Qui beferint corpori meo.** **Et dicant semper magnificetur dominus qui volunt pacem serui eius.** **Et lingua mea meditabitur iusticiam tuam: tota die laudem tuam.** **Et cuius lingua durat medi-**

Alia lra.
† supgaudeat.
mibi.
† cordibus suis.

Alia lra.
† deuorauimus.

Alia lra.
† reuerentia.

Alia lra.
† sup.

tari tota die laudē dei. Ecce modo paulo longior sermo factus est: fatigamini tota die deū laudare q̄s durat: Suggesto remediū: unde tota die laudes deū si vis: quicquid egeris bene age: et laudasti deū. Quā cātas hymnū: laudas deū. Lingua tua q̄d agit: nisi laudet cōsciētia tua: Et quotiēs tu cessasti ab hymno cantādo: discedis vt reficiaris: noli inebriari: et laudasti deū. Discedis vt dormias: noli surgere ad malefaciēdū: et laudasti deū. In negotia agit: noli fraudem facere: et laudasti deū. Agrū colis: noli fraudē facē: et laudasti deū. Agrū colis: noli litē mouere: et laudasti deū. In inocētia operū tuorū prepara te ad laudandum deum tota die.

Explicit Tractatus de ps. xxxiii.
Incipit Tractatus de ps. xxxv.

Prefatio.

Attendat caritas vestra paululū textū et mysteria psalmi huius et curramus eum: q̄ in multis locis aptus est. Ubi autē obscuritatis necessitas: nos imorari coegerit: tolerabitis fructus discendi.

Expositio psalmi.

Dixit iniustus vt delinquat in semetipso: non est timor dei ante oculos eius. Non vnū hominē: sed gen^o hoīm iniquorū dicit: qui sibi aduersant: nō intelligēdo vt bñ viuāt: non quia nō possunt: sed q̄ nolūt. Aliud ē em̄ quādo quisq̄ conat̄ aliquid itelligere: et p̄ infirmitatē carnis nō pōt: sicut dicit quodā loco scriptura: q̄ corp^o q̄d corripit̄ aggrauat animā: et deprimat̄ terrena inabitatio sensum multa cogitantē. Aliud autē q̄n p̄nciosius agit aduersus seipm̄ cor humanū: vt quod possit itelligere: si bona volūtas accederet nō itelligat: non q̄ difficile est: sed quia volūtas aduersa est. Hoc autē fit: dum amant peccata sua: et oderūt precepta dei. Sermo em̄ dei aduersarius tuus ē: si tu amic^o sis iniqtatē tue. Si autē aduersarius sis iniqtatis tue: sermo dei amicus tuus est: et aduersari^o iniqtatis tue. Si ergo odisti iniqtatē tuā: iungis te sermoni dei: et eritis duo aduersus illā perimēdā: tu et sermo dei. Tu em̄ per te ex viribus tuis nihil potes: adiuuat te ille qui tibi sermonē misit: et vincis iniqtas: Si tu illā odisti: et deus dimisit et eris liber: Si autē ipsā diligas: contrariū est tibi itelligere quicquid p̄tra illam dicitur. Fac hominē querē quō sit equalis filius patri: credidit: querit: itelligere nō

dum potest. Magna em̄ res ē: et vires maiores desiderat vt possit capi: et est initium fidei q̄d custodit animā donec roboret. Lacte nutrit vt pueniat ad habitudinē et firmitatē cibi solidioris: vt possit itelligere: In principio erat v̄bus: et verbū erat apud deū: et deus erat verbū. Anteq̄ hoc possit nutritur in fide: et conatur itelligere: vt itelligat quātū deus dederit. Nūquid et hoc cum conatu itelligit: Q̄d tibi fieri nō vis alij ne feceris. Et quia nō vis pati iniqtatem: nō facias iniqtatē: q̄ nō vis pati dolum et insidias: nō insidierit alteri. Hoc autē cū non vis itelligere: volūtati tue tribuis. Ideo dixit iniustus: vt delinquat in semetipso. Proposuit delinquere: sed nūquid q̄ pponit delinquere publice hoc dicit: et nō in semetipso: Quare in semetipso: Quia hō illū non videt. Quid ergo: quia hō nō videt: In ipso corde vbi sibi dicit: vt delinquat: deus ibi non videt: Tūdet ibi deus: sed q̄d sequit̄: Non est timor dei ante oculos ei^o. Ante oculos timor hominū est. Nō audet em̄ publice p̄fiteri iniqtatē: ne vel reprehendat̄: vel damnet̄ ab homib^o. Discedit autē a cōspectu hominū. Quo: Ad semetipsum ducit se intro: et nemo illū videt: vbi meditat̄ dolos et insidias: et delicta nemo videt. Possit et nec ibi apud se meditari: si cogitaret q̄ deus illū videt: sed quia nō ē timor dei ante oculos eius: cum discesserit a cōspectu hominū ad cor suū: ibi quē timeat: Nūquid nō est p̄sens deus: Sed nō est timor dei in cōspectu ei^o. Meditatur q̄ dolos et sequit̄. Forte latet illum: q̄ de^o ibi videt: et iam ostendit q̄d dicere cepērā. Latet illum sed volentem: quia contra se fecit nolens itelligere. Quomā dolose egit in cōspectu ei^o: In cui^o cōspectu: Cui^o timor nō est ante oculos eius q̄ dolose egit. Et inueniret iniqtatē suam et odisset. Iste sic egit vt nō inueniret: Sūt em̄ homines q̄ quasi conant̄ querere iniqtatē suā: et timent illā inuenire: quia si illā inuenierint dicit̄ illis: recedite ab illa. Hec fecisti anteq̄ scires: iniqtatē fecisti cū esses in ignorātia. Dat de^o veniā: modo cognouisti eā: dimitte eā vt possis facile ignorantie tue veniam dare: vt libera fronte dicas deo: Delicta inuētut̄ mee: et ignorātie mee ne meminerit. At illā q̄rit ac timet ne inueniat illā: dolose em̄ q̄rit. Nō sciebā: q̄ peccatū est: Quādo dicit homo: Luz viderit: quia peccatum est: et destiterit facere ipsum

Alia lra.
t inueniat in
tas ei^o ad ocl